Y Cwricwlwm i Gymru –
Cod drafft Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig

Ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad

Eich enw: Hywel Iorwerth

Sefydliad (lle bo'n berthnasol): Comisiynydd y Gymraeg

e-bost/rhif ffôn: 03456033221

Eich cyfeiriad: hywel.iorwerth@cyg-wlc.cymru

Dylid dychwelyd ymatebion erbyn 16 Gorffennaf 2021 i:

Uned Gwireddu'r Cwricwlwm
Yr Is-adran Cwricwlwm ac Asesu
Y Gyfarwyddiaeth Addysg
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

neu gellir cwblhau'r ffurflen yn electronig a'i hanfon i'r cyfeiriad isod:

e-bost: cwricwlwmigymru@llyw.cymru

Math o ymatebydd (dewiswch un o'r canlynol)

Plentyn neu berson ifanc	☐	Cyflogwr/cynrychiolydd busnes	☐
Rhiant/gofalwr	☐	Corff proffesiynol/grŵp buddiant	☐
Llywodraethwr ysgol neu aelod o bwyllgor rheoli ysgol	☐	Y sector gwirfoddol (grŵp cymunedol, gwirfoddolwr, grŵp hunangymorth, menter gymdeithasol neu gydweithredol, sefydliad crefyddol, sefydliad nid er elw)	☐
Ymarferydd ysgol brif ffrwd (pennaeth, athro, cynorthwyydd addysgu ac ati)	☐	Consortiwm rhanbarthol	☐
Darparwr addysg heblaw yn yr ysgol (staff uned cyfeirio disgyblion, staff ysgolion annibynnol, darparwr arall ac ati)	☐	Awdurdod lleol	☐
Addysg uwch (gan gynnwys prifysgolion/sefydliadau academaidd)	☐	Addysg bellach	☐
Gwleidydd (aelod o'r Senedd, cynghorydd sir, aelod o Senedd y DU ac ati)	☐	Grŵp arall sy'n ymateb nad yw wedi'i restru uchod – nodwch enw'r grŵp:	✓
Lobïwr	☐	Mae'n well gen i beidio â dweud	☐

A ydych yn ymateb fel unigolyn ynteu ar ran ysgol, lleoliad neu sefydliad?

☐	Fel unigolyn
✓	Ar ran ysgol/lleoliad/sefydliad

Cwestiwn 1 – Mewn ymateb i adborth ar ganllawiau drafft Cwricwlwm i Gymru yn 2019 mae'r datganiadau o'r hyn sy'n bwysig yn orfodol drwy ddatblygiad y Cod hwn. A yw'r 27 datganiad fel y'u mireiniwyd drwy'r Cod drafft hwn yn crynhoi'r blaenoriaethau ar gyfer dysgu plant a phobl ifanc gydol y continwwm ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 3 ac 16 oed?

Ydyn	☐	**Nac ydyn**	✓	**Ddim yn siŵr**	☐

Sylwadau ategol

Gweler ein hymateb i gwestiwn 4.

Cwestiwn 2 – Y datganiadau o'r hyn sy'n bwysig fydd y prif strwythurau ar gyfer rhoi trefn ar y cwricwlwm ar gyfer pob maes dysgu a phrofiad. A yw'r datganiadau diwygiedig yn glir ac yn hawdd eu deall, gan ddarparu dealltwriaeth o ehangder datblygu'r cwricwlwm?

Ydyn	☐	**Nac ydyn**	☐	**Ddim yn siŵr**	☐

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – Mae'r datganiadau o'r hyn sy'n bwysig wedi'u mireinio ar ôl ystyried materion fel rhan o basio deddfwriaeth gysylltiedig drwy'r Senedd yn 2020/21.

3a - A yw'r diwygiadau i'r datganiadau mewn perthynas ag amrywiaeth a hanes Cymru yn ddigon clir?

3b – A yw'r diwygiadau i'r datganiadau mewn perthynas â'r argyfwng hinsawdd yn ddigon clir?

3c – A yw'r diwygiadau i'r datganiadau yn ddigon clir i sicrhau perthnasedd i'r ystod lawn o ieithoedd y gall dysgwyr ddod ar eu traws?

Na, gweler ein hymateb i gwestiwn 4.

Cwestiwn 4 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r Cod Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig yn eu cael ar yr iaith Gymraeg, yn benodol ar:

i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Beth fyddai'r effeithiau yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Er ein bod yn deall rhesymeg disodli cyfeiriadau penodol at 'Gymraeg, Saesneg ac ieithoedd rhyngwladol' yn y datganiadau o'r hyn sy'n bwysig gan gyfeiriadau at 'luosieithog', nid ydym yn cytuno â'r cynnig. Rydym yn cefnogi'n llwyr egwyddorion a phwysigrwydd amlieithrwydd, a deallwn fod cyfeirio at hynny yn bwysig o fewn y cwricwlwm newydd. Er hyn, nid yw'n glir pam fod rhaid i hyn olygu na ddylid cyfeirio at y Gymraeg a'r Saesneg yn benodol yn y datganiadau o'r hyn sy'n bwysig.

Mae hwn yn gwricwlwm i Gymru, ac felly byddai disgwyl i'r datganiadau o'r hyn sy'n bwysig gyfeirio'n benodol at ddwy iaith fwyaf Cymru, y Gymraeg a'r Saesneg, a hynny o fewn cyd-destun ehangach lluosieithrwydd/amlieithrwydd. Mae gweddill y cwricwlwm yn adlewyrchu'r ffaith fod dwy iaith fwyaf Cymru yn cael sylw penodol, ac felly byddai'n gwneud synnwyr o safbwynt cysondeb ac eglurder fod y datganiadau o'r hyn sy'n bwysig yn cyfeirio at y Gymraeg a'r Saesneg yn ogystal. Mae hefyd peryg drwy beidio gyfeirio at y Gymraeg yma, bod colli cyfle i egluro bod Cymru yn wlad ddwyieithog, ac mai nid Saesneg yw iaith di-ofyn addysg yng Nghymru.

Os nad yw'r datganiadau o'r hyn sy'n bwysig ar gyfer ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu yn cyfeirio at y Gymraeg ar Saesneg yna nid ydym yn siŵr i ba raddau mae'n gyson â gweddill gofynion y cwricwlwm. Teimlwn ei fod yn briodol i'r datganiadau hyn gyfeirio at y nod o Gymru gynyddol ddwyieithog, ac adlewyrchu bod y disgwyliadau mewn perthynas â'r Gymraeg a'r Saesneg yn wahanol i ieithoedd eraill. Dyma wrth gwrs, sy'n nodweddu'r ffaith mai cwricwlwm i Gymru yw hon, ac nid cwricwlwm i unrhyw wlad arall. Pwysleisiwn nad yw cyfeirio at y Gymraeg a'r Saesneg yn tanseilio pwysigrwydd yr egwyddor o amlieithrwydd, na lle amlwg hynny yn y cwricwlwm newydd.

Cwestiwn 5 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid y Cod Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig arfaethedig:

i) fel bod effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii) fel nad oes effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma: ☐